

แนวทางในการสอดส่อง แผนงาน/โครงการของ ก.ธ.จ.

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

★ เอกสารฉบับนี้ ใช้เป็นแนวทางในการสอดส่องแผนงาน/โครงการ แต่มิใช่การตรวจสอบในทุกขั้นตอน ก.ธ.จ. ควรดูในภาพรวม และผลลัพธ์ของแผนงาน/โครงการ หากจะดูในรายละเอียด ขั้นตอนกรณีมีข้อบกพร่อง สงสัย หรือประเด็นพิจารณา และควรส่งให้หน่วยตรวจสอบดูในรายละเอียดตามอำนาจหน้าที่

การตรวจสอบและข้อสังเกตเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และงานก่อสร้าง^๑

การจัดซื้อจัดจ้าง

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานภาครัฐ ต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการหลีกเลี่ยงไม่ทำตามกฎ ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสามารถสังเกตได้จากตารางเปรียบเทียบขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างกับการกระทำที่สามารถตรวจสอบได้ ว่ามีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากหลักการที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ดังนี้

ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง	การกระทำที่สามารถตรวจสอบได้
๑. การตั้งงบประมาณในกิจกรรม/รายการ รายการ นั้น ๆ สอดคล้องหรือตรงกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน หรือไม่	๑.๑ วัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน หรือมีราคาสูงเกินกว่ามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ หรือราคาในท้องตลาด หรือราคากลางหรือไม่ ๑.๒ การจัดซื้อหรือจัดจ้างนั้น ผู้รับจ้าง/ผู้ขายมีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้อนุมัติ หรือเจ้าหน้าที่รัฐหรือไม่ ๑.๓ การกำหนดคุณสมบัตินั้น เอื้อประโยชน์เฉพาะให้กับผู้รับจ้าง/ผู้ขายบางราย หรือไม่ ๑.๔ มีการแบ่งซื้อ แบ่งขาย เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างอยู่ในวิธีเฉพาะเจาะจง หรือไม่
๒. การส่งมอบงานและตรวจรับงาน	๒.๑ การส่งมอบวัสดุเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา หรือไม่ ๒.๒ ดูว่าวัสดุอุปกรณ์ที่ทำการตรวจรับตรงตามระบุไว้ในสัญญา หรือไม่ และมีคุณภาพตรงกับที่กำหนดหรือไม่ ๒.๓ การดำเนินงานหรือส่งมอบของ/งานผิดแบบตามที่กำหนดในสัญญา หรือส่งมอบของ/งานเลยระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา หรือไม่
๓. การกำหนดรายละเอียด คุณลักษณะหรือเงื่อนไข และเกณฑ์ในการพิจารณาผล	๓.๑ การกำหนดคุณสมบัติที่เอื้อประโยชน์เฉพาะให้กับผู้รับจ้าง/ผู้ขายบางราย หรือมีการล็อกสเปค

^๑ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, คู่มือการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำ ความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และชุดความรู้ การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๑

ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง	การกระทำที่สามารถตรวจสอบได้
	<p>ให้เข้าเสนอราคาได้เฉพาะพวกพ้องของตน หรือมีการแจ้งให้ผู้รับจ้าง/ผู้ขายทราบล่วงหน้า หรือไม่</p> <p>๓.๒ มีการกำหนดเงื่อนไขในเรื่องผู้มีสิทธิเสนอราคา เช่น การกำหนดผลงานขั้นต่ำ การกำหนดประเภทบุคคลของผู้เสนอราคาต้องเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทว่าเอื้อประโยชน์ หรือไม่</p> <p>๓.๓ การกำหนดเกณฑ์ราคาประกอบเกณฑ์อื่น (Price performance) มีสัดส่วนและวิธีการวัดผลชัดเจนหรือไม่ เพียงใด และมีการกำหนดเงื่อนไขเป็นธรรมกับผู้ยื่นข้อเสนอ หรือไม่</p>
๔. การรับซอง, เปิดซองสอบราคา	<p>๔.๑ มีการเฝ้าหน้าห้องขายเอกสารเพื่อคอยพูดคุยกีดกัน ผู้จะมาซื้อแบบ ไม่ให้ซื้อแบบ โดยใช้วิธีการขอความร่วมมือหรือจ่ายเงินค่าน้ำมนต์ หรือมีการข่มขู่ หรือไม่</p> <p>๔.๒ มีการกีดกันผู้รับจ้าง/ผู้ขายนอกกลุ่ม โดยการตรวจสอบเอกสาร สอบราคาให้ละเอียด เช่น การไม่มีหนังสือมอบอำนาจการประทับตราลงในเอกสาร ไม่ครบทุกแผ่น หรือไม่</p> <p>๔.๓ เจ้าหน้าที่รัฐได้มีการแอบเปิดเผยข้อมูลผู้เสนอราคาให้แก่ผู้รับจ้าง/ผู้ขายบางรายที่ให้ผลประโยชน์ หรือไม่</p> <p>๔.๔ ดูว่าผู้ขาย/ผู้รับจ้างมีการตกลงสมยอมราคากันเอง หรือไม่</p>
๕. การพิจารณาผลและการดำเนินการตามสัญญาเป็นไปตามเงื่อนไขเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ชนะการเสนอราคาหรือไม่	- ผู้รับจ้าง/ผู้ขายที่ได้รับการคัดเลือกมีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจในการอนุมัติ หรือไม่ หรือเป็นผู้ประกอบการที่ได้รับจ้างเป็นประจำ หรือไม่
๖. การกำหนดรายละเอียด คุณสมบัติหรือเงื่อนไขและเกณฑ์พิจารณาผล	- มีการกำหนดคุณสมบัติเอื้อประโยชน์เฉพาะผู้รับจ้างบางรายหรือมีการล็อกสเปคให้เข้าเสนอราคาได้เฉพาะพวกพ้องของตน หรือไม่ หรือมีการกำหนดเงื่อนไขเฉพาะ ในเรื่องของผู้มีสิทธิเสนอราคาได้ โดยอ้างว่าเป็นงานที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วน หากล่าช้าอาจเสียหายแก่ราชการ
วิธีการอิเล็กทรอนิกส์	
๑. การกำหนดราคากลาง	- คณะกรรมการกำหนดราคากลางได้กำหนดราคากลางหรือคำนวณราคากลางของพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้าง ในรายการถูกต้องตามข้อเท็จจริง/หลักวิชาการ/

ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง	การกระทำที่สามารถตรวจสอบได้
	หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ หรือคำนวณราคากลาง โดยไม่สามารถพิสูจน์หรืออ้างอิงแหล่งที่มาของราคากลางที่เชื่อถือได้
๒. การกำหนดรายละเอียดร่างขอบเขตงาน (TOR)	- การกำหนดคุณสมบัติเอื้อประโยชน์เฉพาะให้กับผู้รับจ้าง/ผู้ขายบางรายหรือมีการล็อกสเปคให้เข้าเสนอราคาได้เฉพาะพวกพ้องของตน หรือมีการแจ้งให้ผู้รับจ้าง/ผู้ขายทราบล่วงหน้า หรือไม่
๓. การยื่นซอง/การเสนอราคา การยื่นเสนอราคาผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)	- ผู้รับจ้าง/ผู้ขายมีการตกลงสมยอมราคากันเองก่อนที่จะเสนอราคา หรือไม่
๔. การพิจารณาผล	- ผู้รับจ้าง/ผู้ขายที่ได้รับการคัดเลือกมีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่ หรือเป็นผู้ประกอบการได้รับงานเป็นประจำ หรือไม่

งานก่อสร้าง

งานก่อสร้างจะเกี่ยวข้องกับงบประมาณจำนวนมาก โดยมีโครงการหลายขนาดตั้งแต่โครงการขนาดเล็ก จนถึงโครงการขนาดใหญ่มาก ความสูญเสียของงบประมาณจากการทุจริตแต่ละโครงการขึ้นอยู่กับขนาดของโครงการ

การก่อสร้าง คือ กิจกรรม การกระทำให้เกิดการประกอบ การติดตั้ง หรือการดำเนินการอื่นใด เพื่อก่อให้เกิดเป็นสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ อาคาร โครงสร้าง ระบบ สาธารณูปโภค หรือสิ่งอื่นใด ที่มีลักษณะคงทนถาวร และใช้ประโยชน์ได้ รวมถึงการปรับปรุง การรื้อถอน การต่อเติม และการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างดังกล่าวด้วย

การทุจริตสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของงานก่อสร้าง ตั้งแต่การคิดโครงการ การขออนุมัติ การของบประมาณ การกำหนดสเปค การจ้างที่ปรึกษา การศึกษาความเป็นไปได้และความคุ้มทุน การกำหนดราคากลาง การกำหนดข้อกำหนดรายละเอียด (TOR) การจัดซื้อจัดจ้าง การลงนามในสัญญา การดำเนินการก่อสร้าง และการตรวจรับงาน

ประชาชนสามารถที่จะคอยสังเกต ตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับงานก่อสร้างว่า วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้าง และวิธีการดำเนินงานก่อสร้าง มีความถูกต้อง ครบถ้วน มีคุณภาพ ใช้งานได้จริงตามที่กำหนดในสัญญาจ้าง หรือไม่ โดยดูสัญญาจ้างประกอบกับรายการต่าง ๆ โดยมีข้อสังเกตแต่ละงาน ดังนี้

➤ งานก่อสร้างอาคาร สามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้ ดังนี้

- กรณีเป็นการก่อสร้างแบบเสาเข็ม ต้องดูว่าเสาเข็มมีรอยแตกร้าวหรือไม่ ขนาดความยาว และจำนวนของเสาเข็มถูกต้อง ครบถ้วน ตามที่กำหนดหรือไม่

- ถ้าเป็นการก่อสร้างแบบฐานรากไม่มีเสาเข็มต้องตรวจสอบคุณสมบัติของดินว่ามีคุณสมบัติ ตามข้อกำหนดหรือไม่ และฐานรากควรอยู่ลึกตามที่กำหนดในแบบ

- โครงสร้างต้องมีสภาพที่ดี ไม่แตกร้าว บิดเบี้ยว ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึกของโครงสร้างเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่

- วัสดุก่อสร้างมีคุณสมบัติและได้รับการรับรองมาตรฐานตามข้อกำหนดในสัญญา ส่วนประกอบ ของอาคารถูกต้องตามแบบ หรือไม่

- ระดับพื้น ความสูงฝ้าเพดาน เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่
- ส่วนประกอบของอาคาร เช่น ประตูหน้าต่าง ช่องเปิดต้องมีขนาด ความกว้าง ความยาว ความสูง และจำนวน ถูกต้องตามแบบก่อสร้างหรือไม่ รวมทั้งอุปกรณ์ประกอบ เช่น บานพับ ลูกบิด กันชน เป็นต้น

- สภาพผิววัสดุต้องไม่หลุดร่อนหรือมีตำหนิ เช่น กระจ่าง งานสี เป็นต้น
- อุปกรณ์ประกอบอาคาร เช่น ลิฟท์ เครื่องปรับอากาศ ระบบไฟฟ้า ต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้จริง

(โดยทุกรายการจะกำหนดรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน รูปแบบ ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าทุกอย่างมีความถูกต้อง ครบถ้วน ใช้งานได้จริงตามที่กำหนดในสัญญาจ้างหรือไม่)

➤ **งานก่อสร้างสะพาน** สามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้ ดังนี้

- เสาเข็มมีรอยแตกร้าวหรือไม่ ขนาด ความยาว และจำนวนของเสาเข็ม ถูกต้อง ครบถ้วน ตามแบบและข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่

- เหล็กที่ใช้มีขนาดและจำนวนตามแบบและข้อกำหนดสัญญาหรือไม่
- ความหนาของคอนกรีต ตรงตามแบบและข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่
- โครงสร้างมีสภาพที่ดีไม่แตกร้าว บิดเบี้ยว คดงอ และขนาด ความกว้าง ความยาว ความลึก ของโครงสร้าง เป็นไปตามแบบที่กำหนดหรือไม่

- คานคอนกรีตที่ติดตั้งมีรอยแตกร้าวหรือไม่
- ความกว้างของช่องทางเท้า ขนาด ความสูง และคุณสมบัติวัสดุของราวกันตก เป็นไปตามแบบ และข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่

- การเปลี่ยนแปลงระดับของผิวจราจรถูกต้องตามแบบก่อสร้าง สามารถใช้งานได้สะดวกหรือไม่

- วัสดุตกแต่งผิวจราจรต้องอยู่ในสภาพดีไม่หลุดร่อน

(โดยทุกรายการจะกำหนดรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน รูปแบบ ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าทุกอย่างมีความถูกต้อง ครบถ้วน มีคุณภาพ ใช้งานได้จริง ตามที่กำหนดในสัญญาจ้างหรือไม่)

➤ **งานก่อสร้างถนน** มีการก่อสร้างผิวทางอยู่ ๓ แบบ คือ งานผิวทางคอนกรีต งานผิวทางแอสฟัลต์คอนกรีต และงานผิวทางลาดยางเคพซิล ซึ่งก่อนการดำเนินการก่อสร้างผิวทางทั้ง ๓ แบบ จะมีขั้นตอนงานรองพื้นทางที่คล้ายกัน ไม่ว่าจะป็นงานดิน งานท่อ งานลูกรัง หรืองานหินคลุก โดยในแต่ละขั้นตอนสามารถตรวจสอบในเบื้องต้นได้ ดังนี้

- **งานดิน** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนดหรือไม่ การขุดลอกหน้าดินออกไปทิ้ง ไปทิ้งที่ใด มีผลประโยชน์ใด ๆ หรือไม่ ลักษณะผิวทางภายหลังการบดอัดดินถมในแต่ละชั้น มีความราบเรียบหรือไม่ สามารถตรวจสอบระดับการถมดินความหนาของแต่ละชั้นดินในการบดอัด ความกว้างของดินว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนด หรือไม่

- **งานท่อกลม** สามารถตรวจดูว่าท่อที่นำมาใช้งานมีลักษณะผิวเรียบหรือมีรอยร้าว มีตรา มอก. รับรองคุณภาพประทับหรือไม่ ก่อนเทพูนรองท่อมีการบดอัดดินท้องร่องหรือไม่ ก่อนวางท่อได้มีการเทพูนรองท่อ หรือไม่ ขณะนำท่อแต่ละท่อนมาวางต่อกันมีการสอดปูนภายในรางลื่นท่อหรือไม่ มีการยาแนวท่อก่อนฝังกลบหรือไม่ มีการเทพูนล๊อคข้างท่อหรือไม่

- **งานท่อลอดเหลี่ยม** สามารถตรวจดูว่ามีการบดอัดดินใต้พื้นที่ก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยมหรือไม่ ลักษณะท่อลอดเหลี่ยมมีรอยร้าวหรือไม่ มีการตรวจสอบท่อลอดเหลี่ยมที่นำมาใช้งานหรือไม่ มีการตรวจสอบ ขนาดและจำนวนเหล็กเสริมคอนกรีตหรือไม่ มีการวางเหล็กคอนกรีตหรือไม่ การวางตำแหน่ง ระยะห่างของท่อ คอนกรีตตามแบบที่กำหนดหรือไม่

- **งานลูกรัง** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนดหรือไม่ ลักษณะชั้นลูกรังที่ก่อสร้างเสร็จแล้วมีความเรียบหรือไม่ หรือแตกตัวเป็นฝุ่นหรือทรุดเป็นร่องล้อ สามารถตรวจสอบระดับความกว้างว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนดหรือไม่ และความหนาของชั้นดินลูกรังต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ ซม. หรือตามที่กำหนด

- **งานหินคลุก** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนดหรือไม่ ลักษณะงานหินคลุกที่ก่อสร้างเสร็จแล้วมีความเรียบหรือไม่ หรือแตกตัวเป็นฝุ่นหรือทรุดเป็นร่องล้อ สามารถตรวจสอบระดับความกว้างให้ถูกต้องตามแบบที่กำหนด และความหนาของงานหินคลุกต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ ซม. หรือตามที่กำหนด

- **งานผิวทางของถนน** งานก่อสร้างผิวถนนสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ

๑. **งานผิวทางคอนกรีต** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนด หรือไม่ ขนาดและจำนวนของเหล็กเสริมคอนกรีต ความหนาของพื้นคอนกรีต ความเรียบร้อยละของงานตกแต่งผิวคอนกรีต ความกว้างช่องจราจร ความกว้างทางเท้า ความกว้างไหล่ทาง และความยาวความกว้างของถนนว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนดหรือไม่ พื้นถนนคอนกรีตต้องมีการตัดร่องพื้นตามแบบเพื่อป้องกันการแตกร้าว และมีการยาแนวร่องด้วยยางแอสฟัลต์

๒. **งานผิวทางแอสฟัลต์คอนกรีต** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนด หรือไม่ ความหนาของพื้นแอสฟัลต์คอนกรีต ความเรียบร้อยละของงานตกแต่งผิวแอสฟัลต์คอนกรีต ความกว้างช่องจราจร ความกว้างทางเท้า ความกว้างไหล่ทาง และความยาวความกว้างของถนนว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนด หรือไม่

๓. **งานลาดยางเคพซีล** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนดหรือไม่ ความหนา ของพื้นลาดยาง ความเรียบร้อยละของงานตกแต่งผิวลาดยาง ความกว้าง ช่องจราจร ความกว้างทางเท้า ความกว้างไหล่ทาง และความยาวความกว้างของถนน ว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนดหรือไม่

- **งานเครื่องหมายจราจร** ดูว่าเครื่องหมายจราจรมีครบถ้วนหรือไม่ ขนาดของสีเส้นจราจรตรงตามแบบหรือไม่ ตรงสีเส้นจราจรหลุดร่อนหรือไม่ และวัสดุที่นำมาใช้มีมาตรฐานตราประทับ มอก. หรือไม่

(โดยทุกรายการจะกำหนดรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน รูปแบบ ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าทุกอย่างมีความถูกต้อง ครบถ้วน มีคุณภาพ ใช้งานได้จริงตามที่กำหนดในสัญญาจ้างหรือไม่)

➤ **งานก่อสร้างเขื่อน** สามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้ดังนี้

- ตำแหน่งแนวก่อสร้าง
- ขนาด ความยาวและจำนวนของเสาเข็ม ขนาดของเหล็ก และความหนาของคอนกรีต
- โครงสร้างมีสภาพที่ดี ไม่แตกร้าว บิดเบี้ยว คดงอ ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึก ของโครงสร้าง ต้องเป็นไปตามที่กำหนดในแบบก่อสร้าง
- ความลึก ความหนา และขนาดของหินทิ้งหน้าเขื่อน (ถ้ามี)
- ขนาดความกว้างของทางเท้า และความยาวของเขื่อน

- โครงสร้างประกอบต้องครบถ้วนตามแบบก่อสร้าง เช่น ท่อระบายน้ำ ประตูละบายน้ำ เครื่องสูบน้ำ

- สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น เชื้อนป้องกันตลิ่งต้องสามารถป้องกันการพังทลายของตลิ่งได้ เชื้อนป้องกันน้ำท่วมต้องสามารถป้องกันน้ำท่วมได้

- การลอกคลองระบายน้ำ สามารถตรวจดูความลึกในการขุดลอก ความกว้าง ความลาดชัน ในการขุดลอก การกำหนดสถานที่ทิ้งดินที่ได้จากการขุดลอก ว่านำไปทิ้งที่ใดมีผลประโยชน์ใด ๆ หรือไม่ ทั้งนี้ การกำหนดรูปแบบของเชื้อนอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะระดับของพื้นที่ คุณสมบัติของดิน และข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ซึ่งไม่ใช้การทุจริต

➤ **งานก่อสร้างขุดสระ** สามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้ดังนี้

- ความลึก ความกว้าง ปริมาณดินที่ขุด เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่

- การขนย้ายดิน / ที่ทิ้งดิน ต้องดูว่าไปทิ้งที่ใด มีผลประโยชน์ใดๆ หรือไม่

- ความลาดชันของขอบสระ เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่

- โครงสร้างประกอบต้องมีครบถ้วนตามแบบก่อสร้าง เช่น ท่อระบายน้ำ ประตูละบายน้ำ (โดยทุกรายการ จะกำหนดรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน รูปแบบ ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าทุกอย่างมีความถูกต้อง ครบถ้วน มีคุณภาพ ใช้งานได้จริง ตามที่กำหนดในสัญญาจ้างหรือไม่)

ข้อสังเกตเบื้องต้นเกี่ยวกับงานก่อสร้างที่อาจมีการทุจริต

๑. งานก่อสร้าง ไม่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์

๒. ไม่สามารถใช้งานได้ตรงตามวัตถุประสงค์

๓. มีความเสื่อมสภาพเร็วกว่าปกติ แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาการดูแลบำรุงรักษาประกอบด้วย

๔. โครงสร้างมีการชำรุด แตก ร้าว เอียง หรือมีรอยแยกออกจากกันจนผิดปกติ

๕. ผิววัสดุตกแต่ง หลุดร่อน แตก ซีดจางเร็วกว่าปกติ

๖. ขนาดของโครงสร้างหรือวัสดุประกอบ คลาดเคลื่อนจากแบบก่อสร้างมากผิดปกติ

๗. จำนวนของงานไม่ครบถ้วนตามแบบก่อสร้าง

นอกจากวิธีการตรวจสอบและข้อสังเกตเบื้องต้นแล้ว ยังสามารถตรวจสอบข้อกำหนดของโครงการก่อสร้างที่หน่วยงานได้ติดตั้งแผ่นป้ายแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับงานก่อสร้างทุกประเภท

ตัวอย่างประเภทโครงการที่มักมีความเสี่ยง หรือมีโอกาสเกิดการทุจริต^๒

➤ **โครงการก่อสร้างถนน และท่อระบายน้ำ**

🔗 **การจัดจ้างเกี่ยวกับงานก่อสร้างและระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน** เช่น สร้างถนน ทำท่อระบายน้ำ อาจมีการคิดราคาซ่อนไว้ให้กับผู้รับจ้างบางราย ไว้ใน ปร.๔ (แบบประมาณราคากลาง) บางรายการ ต่อมามีการประกาศขายแบบ แล้วจะมาเจรจากันโดยผู้รับเหมาด้วยกันหรือกับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของหน่วยงานด้วยว่ามีการตกลงจ่ายที่.....เปอร์เซ็นต์ และให้แก่ผู้ควบคุมงาน.....เปอร์เซ็นต์ ถ้าเจรจาทกลงกันได้แล้วก็จะสรุปว่าจะให้ผู้รับเหมารายใดเป็นผู้ได้งาน โดยมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้กับผู้มาซื้อแบบรายอื่นๆ ที่ตกลงว่าจะไม่เข้ามารับงาน ซึ่งผู้รับเหมาจะทำการยื่นราคาสูงกว่าราคากลางที่กำหนดไว้

^๒สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

บางรายก็ไม่ยื่นซองประกวดราคา เมื่อเปิดซองก็จะได้ผู้รับเหมาที่ตกลงกันไว้แล้ว ผู้รับเหมาจะเข้ามาดำเนินการก่อสร้างโครงการ กรณีที่สัญญาระบุการแบ่งงวดงานไว้ ๒ งวด เมื่อส่งงานงวดที่ ๑ ก็จะมีการจ่ายเปอร์เซ็นต์ให้ครึ่งหนึ่งตามที่ตกลงกันไว้ แล้วแบ่งจ่ายให้ผู้ควบคุมงาน...เปอร์เซ็นต์ ลักษณะนี้อาจมองว่าผู้รับจ้างจะทำไม่ตรงตามมาตรฐาน รูปแบบความเสี่ยงการทุจริต เช่น

➤ **งานก่อสร้างวางท่อระบายน้ำ** เช่น จะต้องทำการก่อกำหนดเข็มเหล็กเหล็กลมวงความยาว ๒ เมตร ทุกระยะ ๑ เมตร แล้วนำทรายหยาบรองพื้นหนา ๑๐ เซนติเมตร เทคอนกรีตหยาบหนา ๑๐ เซนติเมตร เพื่อรองรับท่อระบายน้ำ ผู้รับเหมาบางรายไม่มีการก่อกำหนดเข็ม หรืออาจใช้เข็มที่มีความยาว ๑ เมตร แล้วเอาทรายลงโดยไม่มีการเทคอนกรีตหยาบรองพื้น โดยที่ผู้ควบคุมงานบางรายเอื้อให้แก่ผู้รับเหมา

➤ **งานก่อสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก** แบบแปลนจะกำหนดให้มีการบดอัดให้แน่นเพื่อป้องกันพื้นทรุด แล้วมีผลทดสอบตามค่าที่ผู้ออกแบบได้กำหนดไว้ ผู้รับเหมาส่วนมากจะ**ไม่มีการบดอัดจริงตามแบบ** โดยจะมีการทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้สถาบันหรือหน่วยงานราชการมาทำการทดสอบพอเป็นพิธี แล้วทำผลการทดสอบขึ้นมา ส่งมาให้ทางหน่วยงานที่จ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับสัญญาตามแบบแปลนที่ระบุเอาไว้ เมื่อได้ผลการทดสอบที่ระบุว่าได้ค่าความหนาแน่นตามแบบที่ระบุ ก็จะมีการปรับทรายรองพื้นเข้าแบบข้างเทคอนกรีตจนแล้วเสร็จ จากนั้นจะต้องมีการบ่มน้ำเพื่อไม่ให้คอนกรีตสูญเสียน้ำตามมาตรฐานทางด้านวิศวกรรม พื้นคอนกรีตส่วนมากเมื่อเทแล้วจะ**ไม่มีการบ่มน้ำ** ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ถนนทรุดคอนกรีตแตกร้าว เนื่องจากพื้นบดอัดไม่แน่น และคอนกรีตมีการสูญเสียน้ำ เนื่องจากไม่ได้บ่มคอนกรีตด้วยน้ำตามมาตรฐานทางวิศวกรรม

➤ **โครงการก่อสร้างประปาหมู่บ้าน** จุดเสี่ยงการทุจริต เช่น

๑. ราคาากลางอาจแพงกว่าความเป็นจริง
๒. การก่อสร้างอาจไม่เป็นไปตามแบบ สร้างเสร็จใช้งานไม่ได้
๓. ถังเก็บน้ำไม่สามารถเก็บน้ำ ไม่สามารถส่งน้ำไปยังบ้านเรือนราษฎรบนพื้นที่สูงได้ เนื่องจากถังเก็บอยู่ในระดับต่ำกว่า ส่วนจุดสุดท้าย
๔. การก่อสร้างบางจุดอาจนำหลักฐานจุดที่ดำเนินการ มาเป็น หลักฐานเบิกจุดอื่นที่ไม่ได้ก่อสร้าง (วนเบิก)

➤ **โครงการขุดสระน้ำ ขุดคลอง ลอกคลอง ขุดบ่อบาดาล** จุดเสี่ยงการทุจริต เช่น

๑. ดินอาจหาย ปริมาณดินที่ขุดอาจนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว
๒. มีการคำนวณงบประมาณ นำดินที่ขุดไปทิ้งแต่ไม่ระบุสถานที่ทิ้งให้ชัดเจน อาจทำให้งบประมาณส่วนนี้สูงเกินความจริง ความกว้าง ความลึก ความลาดชันของขอบสระอาจไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญา
๓. การใช้ประโยชน์อาจไม่สามารถเก็บน้ำได้จริง (ได้ใช้เงินแต่ไม่ได้ใช้งาน)
๔. มีการดูทรายอาจมากกว่าตามที่ระบุไว้ในสัญญา
๕. อาจไม่มีของหรือมีแต่ไม่ครบ ขุดไม่ครบจำนวน หรือไม่มีการดำเนินการใด ๆ แต่นำหลักฐานของอีกแห่งหนึ่งมาประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณ
๖. อาจเลือกพื้นที่ผิดเป้าหมาย ไม่ใช่พื้นที่ราบต่ำขาดประสิทธิภาพเก็บกักน้ำ การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย พบว่า การคัดเลือกพื้นที่ก่อสร้างไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของโครงการ กล่าวคือ ไม่ใช่เป็นพื้นที่ราบต่ำ ขาดประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ พื้นที่เป็นดินทราย พื้นที่เกลือขึ้น เป็นดินเค็ม พื้นที่ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่ คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร หรือขนาดพื้นที่ขุดสระน้ำมีไม่เพียงพอตามเงื่อนไขของโครงการ

- **โครงการสร้างฝายชะลอน้ำ** จุดเสี่ยงการทุจริต เช่น
 ๑. จุดที่ทำการก่อสร้างอาจไม่ตรงตามที่กำหนด
 ๒. วัสดุอาจไม่ครบถ้วน ไม่ตรงตามมาตรฐาน วัสดุไม่ได้มาตรฐาน ราคาก่อสร้างไม่เป็นไปตามมาตรฐาน
 ๓. การจัดเรียงกระสอบอาจไม่เป็นไปตามแบบที่กำหนด
 ๔. ฝายที่สร้างแล้วเสร็จอาจใช้ไม่ได้จริง
 ๕. ฝายอาจหาย ไม่มีการสร้าง สร้างบางจุด ไม่สร้างบางจุด

- **โครงการระบบเครือข่ายไร้สายความเร็วสูง FREE WIFI – CCTV** จุดเสี่ยงการทุจริต เช่น
 ๑. การกำหนดราคากลางอาจไม่สอดคล้องกับรายละเอียดและคุณลักษณะเฉพาะ
 ๒. การติดตั้งวงจรอาจซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น หรือซ้ำซ้อนกันเอง ติดตั้งไม่ครบ
 ๓. อุปกรณ์บำรุงต่าง ๆ อาจราคาแพงเกินความเป็นจริง เกินความจำเป็น หรือจำเป็นน้อย
 ๔. อาจไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือ ใช้ประโยชน์ไม่เต็มประสิทธิภาพ
 ๕. กล้องโทรทัศน์วงจรปิดแสดงภาพบนจอโทรทัศน์อาจไม่ชัดเจน เช่น ภาพมัว ไม่คมชัด กลางคืนภาพไม่ชัด เพราะไม่มีไฟฟาส่องสว่างเพียงพอ

- **การใช้งบภัยพิบัติ** จุดเสี่ยงการทุจริต เช่น
 ๑. การประกาศเขตภัยพิบัติอาจไม่ถูกต้อง ไม่มีภัยพิบัติเกิดขึ้นจริง มีเพียงเหตุฝนตกหรือน้ำท่วมปกติ และภาพถ่ายประกอบการขออนุมัติไม่ตรงกับพื้นที่จริง บางโครงการใช้ภาพถ่ายซ้อนกันมาขออนุมัติงบประมาณ
 ๒. อาจมีการกำหนดตัวคู่สัญญาและคู่แข่งไว้ล่วงหน้า
 ๓. การอนุมัติให้ความช่วยเหลืออาจไม่ถูกต้อง เช่น ถนนเสียหายเป็นหลุมเป็นบ่อ แต่ประเมินว่าเสียหายจนไม่สามารถสัญจรไปมาได้ และอนุมัติให้ซ่อมแซมถนนทั้งสาย
 ๔. การจัดซื้อจัดจ้างอาจไม่ถูกต้อง บางพื้นที่ผู้รับจ้างไม่มีอาชีพหรือศักยภาพเพียงพอที่จะรับว่าจ้าง บางรายเป็นลูกหลานของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ต้องนำแรงงานชาวบ้านมาช่วยปรับเกลี่ยถนน ไม่มีช่างควบคุมงาน บางโครงการผู้รับจ้างอาจเป็นลูกจ้างของหน่วยงานเอง
 ๕. การตรวจรับงานอาจไม่ถูกต้อง เช่น สัญญากำหนดให้ซ่อมแซมเป็นถนนลูกรังแต่ผู้รับจ้างนำหินคลุกมาลงแทน
 ๖. ภูเขาพังอาจแพงเกินจริง สิ่งของในถุงมีคุณภาพต่ำ ของไม่เหมาะสม เครื่องอุปโภคบริโภคหมดอายุ
 ๗. จัดซื้อจัดจ้าง ภูเขาพังอาจไม่ครบ แต่เบิกครบ ทำใบเสร็จปลอม ร่วมมือกับผู้ประกอบการเขียนจำนวนเต็ม

สัญญาณเตือนความเสี่ยงการทุจริตเบื้องต้น (Corruption Risk Warning Signs)^๓

➤ การสำรวจออกแบบ

๑. ออกแบบไม่ตรงกับแบบสำรวจ หรือใช้ผลสำรวจที่เคยสำรวจไว้นานแล้วมาออกแบบ
๒. ใช้แบบมาตรฐานโดยไม่ปรับให้เหมาะสมกับพื้นที่จริง
๓. ในการออกแบบไม่มีการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลจริง

➤ การกำหนดขอบเขตการจ้างและกำหนดราคากลาง

๑. การกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติผู้เสนอราคาไม่เหมาะสม/การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ/การกำหนดให้ใช้สินค้าบางยี่ห้อ โดยไม่ระบุว่า “หรือเทียบเท่า”

๒. การกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะของพัสดุที่เกี่ยวกับผู้ผลิต และได้รับอนุมัติจดทะเบียนผลิตภัณฑ์จากสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือได้รับการรับรองคุณภาพจากมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ISO หรือการระบุว่า มีตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทย มีบริการหลังการขายและมีอะไหล่สำรอง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทดสอบจากสถาบันต่าง ๆ ทำให้มีผู้ประกอบการเพียงรายเดียวเป็นผู้มีคุณสมบัติ เป็นผู้ มีสิทธิเสนอราคาตามประกาศ ทำให้เป็นการกีดกัน หรือไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม หรือเป็นการล่อลวงสเปค หรือต้องการสินค้าจากต่างประเทศเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการบางราย

๓. กรณีงานก่อสร้างที่มีการกำหนดให้มีหนังสือรับรอง “ผลงานการก่อสร้างประเภทเดียวกัน” ไม่ได้กำหนดรายละเอียดที่ชัดเจนของความหมาย ผลงานประเภทเดียวกันไว้

๔. ราคากลางงานก่อสร้างที่ใช้ราคาวัสดุก่อสร้างจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากที่หลักเกณฑ์ หรือมติ ครม. กำหนดไว้ หรือผู้มีหน้าที่คำนวณราคากลางไม่มีการจัดทำบันทึกแสดงรายละเอียดของการกำหนดราคาและเหตุผลความจำเป็นประกอบ

๕. มีการคำนวณปริมาณงานในราคากลางมากกว่าหรือน้อยกว่าที่มีอยู่ในแบบก่อสร้าง และรายการประกอบแบบ หรือบางรายการไม่มีอยู่ในแบบก่อสร้าง

๖. กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานโดยไม่ได้นับระยะเวลาการบ่มคอนกรีต และการทดสอบหาค่าความต้านแรงอัดของแท่งคอนกรีตเข้าไว้ด้วย

๗. ใช้ประมาณการในการจัดทำประมาณเป็นราคากลาง

๘. กรณีมีราคากลางสูงหรือต่ำกว่า ๑๕% และไม่มีการจัดส่งรายละเอียดการคำนวณราคากลางไปยังสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๙. ใช้ราคาพาณิชย์จังหวัดที่ยังไม่ได้หัก VAT

๑๐. ใช้ราคาสิบลบาทที่ยังไม่ได้หัก VAT

➤ การกำหนดเงื่อนไขการประกวดราคา

๑. ไม่ระบุคุณลักษณะเฉพาะ คุณภาพของวัสดุงานก่อสร้าง

๒. การกำหนดเงื่อนไขการจ่ายเงินเป็นราคาเหมารวม ไม่มีการกำหนดแผนงาน หรือมีการจ่ายเงินงวดแรก ๆ มากกว่าค่างานที่ต้องส่งมอบ

^๓สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, สัญญาณเตือนความเสี่ยงการทุจริตเบื้องต้น (Corruption Risk Warning Signs) เพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการที่เป็นไปตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

๓. คุณลักษณะ ปริมาณงานของงานที่จะจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ตรงกับเอกสารโครงการและงบประมาณ

๔. การระบุสูตรค่า K หรือ ESCALATION FACTOR การขอค่าชดเชยงานก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้องตามประเภทและลักษณะงาน (ค่า K คือ ตัวเลขดัชนีที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงของค่างาน ณ ระยะเวลาที่ผู้รับเหมาก่อสร้างเปิดซองประกวดราคา เปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ส่งงานในแต่ละงวดงาน

๕. กรณีงานก่อสร้างที่มีเนื้องานครุภัณฑ์เป็นส่วนประกอบไม่ได้มีการกำหนดให้ผู้รับจ้างยื่นแคตตาล็อกของครุภัณฑ์ตามที่กำหนดในเอกสารรายการประกอบแนบมาพร้อมกับเอกสารทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในเอกสารประกวดราคา

➤ **การพิจารณาผลการประกวดราคา E-auction หรือคัดเลือกผู้รับจ้าง**

๑. ผู้ที่ยื่นเสนอราคาต่ำสุด ถูกได้รับการพิจารณาอย่างไม่สมเหตุสมผลว่ามีคุณสมบัติไม่ตรงตามข้อกำหนด

๒. จัดทำเกณฑ์ย่อย หรือขั้นตอนการประเมินที่ไม่เหมาะสม หรือผลชนะพิจารณาแตกต่างจากเอกสารการประกวดราคาที่เผยแพร่

๓. ข้อเสนอราคาที่มีหลักประกันของประกวดราคา หรือมีเลขที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งอาจชี้ให้เห็นว่าเป็นการซื้อโดยผู้ซื้อคนเดียว

๔. ผู้เข้าเสนอราคามีหมายเลขโทรศัพท์เดียวกัน หรือคล้ายกัน หรือผู้เสนอราคาหลายคนมีที่อยู่เดียวกัน

๕. การเสนอราคาใกล้เคียงกันมาก หรือห่างกันมากอย่างที่อธิบายไม่ได้ เช่น ระหว่างราคาต่ำสุด และราคาต่ำสุดรองลงมา ห่างกันน้อยกว่า ๑% หรือมากกว่า ๑๐% (สามารถตรวจดูได้ในรายงานเสนอผลการพิจารณาการเสนอราคา)

๖. ราคาที่ชนะการประมูล อยู่ใกล้กับลำดับต่ำสุดลำดับถัดไปมาก

๗. การพิจารณาผลการประกวดราคา E-auction หรือคัดเลือกผู้รับจ้าง มีการยกเลิกการประกวดราคามากกว่า ๑ ครั้ง

➤ **สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง**

๑. การแบ่งงวดงานไม่ตรงกับประกาศ

๒. การไม่นำสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) มาใช้กับสัญญาก่อสร้าง

๓. ประกาศและเอกสารการประกวดราคา ระบุให้ใช้สัญญาแบบปรับราคาได้ แต่สัญญาใช้แบบปรับราคาไม่ได้

๔. การวางหลักประกันสัญญา ไม่ครบถ้วน ถูกต้อง

๕. การกำหนดค่าปรับไม่ตรงกับประกาศ และไม่เป็นไปตามระเบียบ

๖. มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขสัญญาบางอย่างทำให้มีระยะเวลามากขึ้น

๗. แก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา โดยเพิ่มเติมงานจากแบบรูปและรายละเอียดตามสัญญา ที่เป็นการเพิ่มเติมงานก่อสร้างที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่ เป็นงานก่อสร้างที่ไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กับงานก่อสร้างเดิม และไม่อยู่ภายในขอบเขต วัตถุประสงค์ของสัญญาจ้างเดิม

๘. ยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างในราคาที่ผ่านมาการต่อรองแล้ว และไปจัดซื้อใหม่ในราคาที่สูงกว่าเดิม

๙. ไม่ทำการสอบยื่นหลักประกันสัญญา
๑๐. รับหลักประกันสัญญาภายหลังจากวันลงนามในสัญญา
๑๑. มีการแก้ไขสัญญา โดยไม่ระบุวันที่ หรือทำบันทึกเพิ่มเติมต่อท้ายสัญญาแล้วลงนาม

โดยผู้รับจ้างฝ่ายเดียว

➤ การควบคุมงาน

๑. ไม่มีการบันทึกแจ้งคณะกรรมการตรวจรับ ในวันที่ผู้รับจ้างเริ่มทำงาน และวันที่ผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จในแต่ละงวดงาน
๒. ไม่มีการตรวจรับวัสดุ และอนุมัติใช้วัสดุ
๓. ไม่มีการตรวจสอบงานก่อนอนุมัติให้ดำเนินการเทคอนกรีต
๔. มีการสั่งให้แก้ไขงาน ให้หยุดงาน โดยไม่แจ้งคณะกรรมการตรวจรับ
๕. มีการสั่งให้ผู้รับจ้าง แก้ไขงาน หรือสั่งพักงาน โดยไม่มีความเหมาะสม
๖. ไม่จดบันทึกสภาพการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์โดยละเอียดทุกวัน เช่น การรายงานสภาพอากาศในแต่ละวัน ชนิดเครื่องจักรที่ใช้ในการทำงาน ปริมาณคนงาน เป็นต้น หรือไม่มีรูปถ่ายประกอบการทำงานของผู้รับจ้างในแต่ละขั้นตอน
๗. กรณีแบบแปลนและรายละเอียดมีความขัดแย้งกัน หรือมีความคลาดเคลื่อน ผู้ควบคุมงานและคณะกรรมการตรวจการจ้างใช้ดุลพินิจให้ผู้รับจ้างดำเนินงานเลย โดยไม่รายงานผู้ว่าจ้างเพื่อขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาจ้าง

➤ การตรวจรับงาน

๑. คณะกรรมการตรวจรับไม่ตรวจสอบบัญชีแสดงจำนวนช่าง พร้อมระบุช่างผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ หรือผู้มีวุฒิบัตรพร้อมหลักฐานต่าง ๆ ก่อนเริ่มลงมือทำงาน
๒. การตรวจสอบงานก่อสร้างไม่ตรวจสอบเอกสารสัญญากับงานที่ทำจริง เช่น รายงานการควบคุมงานรายวัน รายสัปดาห์ของผู้ควบคุมงาน
๓. การตรวจรับ ไม่มีหลักฐานในการทดสอบวัสดุที่ต้องทำการทดสอบ (กรณีที่ต้องมีการทำการทดสอบวัสดุ)
๔. การต่อสัญญา หรือขยายระยะเวลา โดยลด หรือลดค่าปรับไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ หรือไม่มีเหตุอันสมควร
๕. คำนวนค่าปรับไม่ถูกต้อง หรือแจ้งสงวนสิทธิค่าปรับล่าช้า หรือไม่แจ้งสงวนสิทธิค่าปรับ ก่อนหมดอายุสัญญา ทำให้ราชการเสียสิทธิการเรียกค่าปรับ
๖. มีการตรวจรับงานทั้ง ๆ ที่งานยังไม่แล้วเสร็จตามสัญญา/ตรวจรับงานล่าช้าผิดปกติ